

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KEREITE YA 12

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA 2 (P2)

PUDUNGWANA 2021

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 70

Memorandamo ona o na le maqephe a 13.

KAROLO YA A: PALE/NOBELE

POTSO YA 1: MAHLALE A KOPANE LEKWA – DN Katsie

- 1.1 E, e ile ya sekelhelwa tsebe ✓ hobane ba qetelletse ba ilo qhekanyetsa mofumahadi wa morena.✓ (2)
- 1.2 • Di totobatsa kgohlano ya ka ntle. Hobane ho bonahala baphetwa bana ba ntseng ba buisana ba qwaketsana ka mantswe.✓✓
• Di totobatsa kgohlano ya ka ntle. Hobane baphetwa bana ba ne ba qeta ho lwantshana ka matsoho.
- E le nngwe feela.** (2)
- 1.3 Ka baka la puisano eo ba ile ba dumellana ho sebetsa mmoho ho qhekella batho. Diketsong tseo tsa ho qhekella batho ba ile ba fumana tjhelete ha morena Ramoroko, mme tjhelete eo ba e tsekisana ho ya fihla qetellong ya pale. ✓✓ (2)
- 1.4 Sehalo sa Mananyetsa e ne e le sa kgalefo, ✓ ha sa Sekgukguni e le se bonolo sa boikokobetso.✓ (2)
- 1.5 Ke nnete, Sekgukguni ke mophetwa wa sehlooho hobane diketsahalo tsohle tsa pale ena le kgohlano di thehilwe hodima hae. ✓✓ (2)
- 1.6 • O sebedisitse dipuo tsa hae.✓
• O sebedisitse diketso tsa hae.✓ (2)
- 1.7 • Mongodi o re lemosa hore bolotsana/boqhekanyetsi bo na le ditholwana tse babang. ✓✓
• Mongodi o re ruta hore kgotso/boikokobetso bo ka hlola ntwa.
E le nngwe feela. Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 1.8 Ka mora hore Sekgukguni le Mananyetsa ba fumane tjhelete ha morena Ramoroko, mophetwa ka mong o ile a etsa mawala a hore a se ke a arolela e mong tjhelete, mme sepheo sa ho fumana tjhelete ho e mong e bile se hodisang kgohlano kaha pheletso e tlide kamora hore Sekgukguni a inehelo, a arolele Mananyetsa tjhelete eo. ✓✓✓ (3)
- 1.9 Mongodi o sebedisitse pheletso ena ho hlakisa le ho hatella ketso eo a neng a tla e etsa ho Sekgukguni, ke hore o ne a tla otla Sekgukguni hampe. ✓✓ (2)
- 1.10 Mananyetsa o ne a tswa tikolohong ya mapolasi nakong ya puso ya marena moo ho neng ho phelwa ka ho aloса/disа. ✓ Tikolohoo eo e mo thusitse ho fumana manepe e leng ona sesosa sa kgohlano, e ileng ya etsa hore ba lwane le Sekgukguni. ✓ Ka mora ntwa eo, ba theha kgotso mme ba sebetsa mmoho ho ya qhekanyetsa mofumahadi tjhelete eo ba ileng ba e tsekisana ho ya ho ile. ✓ (3)
- 1.11 Ke maikutlo a pherekano le tshabo ya hore efela bafu ba kile ba bua na.✓ (1)

- 1.12 Ba ne ba tlie lebitleng ho tla ikgodisa hore na efela e le nnete hore morena Ramoroko o tla hle a bue e se e le mofu. ✓✓ (2)
- 1.13 Tjhe, ha se mothinya o sa lebellwang hobane baphetwa bana ka bobedi ba kopane ba sa tshepane. Re ne re ntse re lebelletse hore ba ke ke ba tshephahala tumellanong eo ba neng ba e entse. ✓✓ (2)
- 1.14 Boitshetleho ba mongodi qotsong bo hodima taba ya ho dumela/kgolwa tumelong ya setso ya hore bafu ba a bua. ✓✓ (2)
- 1.15 Ke tharahano hobane ditaba ke hona di ntseng di mpefala ha ho bonahale ho tla ba le tharollo. ✓✓ (2)
- 1.16
- A tsamaelana le tsona ka hore mofumahadi le matona ba ne ba sa tsebe hore motho eo ya ntseng a bua ka moo ka lebitleng ha se morena Ramoroko ke Sekgukguni ka sebele ✓✓
  - A tsamaelana le tsona ka hore mofumahadi le matona ba ne ba sa tsebe hore Mananyetsa ha se ngaka.
- 1.17 E, ke a mo qenehela hobane o ne a sa tsebe hore o a qhekellwa kaha motho ya neng a bua ka moo e ne e se morena.✓✓

KAPA

Tjhe, ha ke mo qenehela hobane o ne a tshwanetse hore ebe o ikgodisitse hantle hore efela motho ya buang kamoo ke morena.

(2)
[35]

POTSO YA 2: **BOSWEU BA LEHLWA – Sello Moroe**

- 2.1 Sepheo sa mongodi ka ho sebedisa mmala o mosweu ke ho re etsetsa setshwantsho sa lerato, hobane mmala o mosweu o emela lerato. Sena se bontsha ka moo Hlomi a neng a rata enwa ya neng a mo lora (Lerato) kateng.✓✓ (2)
- 2.2 Di re tjebela pele ketsahalong eo ho yona re bonang Hlomi a phonyohuwa ke Lerato ka lebaka la lefu.✓✓ (2)
- 2.3 Mongodi o sebedisitse papiso eo ka sepheo sa ho bontsha tsela eo Hlomi a neng a halefile ka yona, e leng hore o ne a halefile haholo jwalo ka pere e tshwerweng ke papisi, e sa laoleheng ka lebaka la bohloko boo e bo utlwang.✓✓ (2)
- 2.4 Mafosi, hobane ha se ka mehla moo di sa phethahaleng. Eo Hlomi a ileng a e lora, e ile ya phethahala hobane ba ile ba tseka Lerato le Tshiu.✓✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 2.5 • Bohlokwa ba toro e hlahisitsweng qalong/tlhekelong ke ho re tjebela pele ho re elelliswa se tla etsahala nakong e tlang ka hara pale.
• Mongodi o re hlahisetsa sesosa sa kgohlano mme o se a ntse a re bontsha hore nakong e tlang Lerato o tla baka mathata a ho thulanya bashanyana ka dihlooho. ✓✓
E le nngwe feela. (2)
- 2.6 Tjhe, ha ho makatse hobane seo ke sesupo sa hore Hlomi o ne a ntse a rata Dineo. ✓✓

KAPA

E, ho a makatsa hobane yena Hlomi maikutlo a hae a ne a dutse ho Lerato ka nako eo.

E le nngwe feela.

(2)

- 2.7 Mongodi o atlehile ho reha Lerato lebitso hobane o ne a na le lerato, a bile a ratwa hoo bashanyana ba neng ba mo tseka.✓✓ (2)
- 2.8 Ntlhakemo ya mongodi ka kgodiso ya bana paleng ena ke ho re bontsha hore batswadi ba bang ba hodisa bana ka tsela e mpe, ya ho ba fa sohle seo ba se batlang. Moradi wa Fibane, Lerato ke e mong wa bana ba jwalo. Moshanyana ya ratanang le yena, o kena ka ho rata habo ngwananyana eo.✓✓✓ (3)
- 2.9 O ne a ya kerekeng, ✓ hobane ha ba ntse ba lwana re bona Bebele le sefela di e wa.✓ (2)
- 2.10 Ke sehalo sa kgalefo, hobane dipuo tse kang senokwane le diketso tse kang ho tlola tonebanka le ho shoba Hlomi ka dibaki ha Tshiu di paka yona kgalefo. ✓✓ (2)

- 2.11 Sesosa sa qabano eo re e bonang qotsong ke tlhodisano ya ho tantsha eo Hlomi a e hlotseng.✓ (1)
- 2.12 • A senola Tshiu e le mophetwa ya se nang tlhompho, ya tellang hobane o buisa Hlomi jwalo ka ha eka ke senokwane kapa ha a na kelello.✓✓
• A senola Tshiu e le mophetwa ya se nang tlhompho, ya tellang hobane o ile a bitsa Hlomi tshwene nakong eo ba neng ba qabane ka yona sekolong.
• A senola Tshiu e le mophetwa ya leqhoko/ya ratang ntwa hobane o ile a hana feela ho bona Hlomi a kena lebenkeleng labo a be a se a mo laimela a mo lwantsha.
- E le nngwe feela.** (2)
- 2.13 Ke thuto ya hore le ha re ka halefa jwang kapa jwang, re tshwanela ho ba maemong a ho laola maikutlo a rona. ✓✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 2.14 Di re tsebisa hore Hlomi o ne a tswa tikolohong ya lekeishene, e hlabolohileng e bileng e tswetse pele hobane ho ne ho se ho na le mabenkele, dikereke mmoho le ditlhodisano tsa metjeko. ✓✓ (2)
- 2.15 Hlomi e ne e le mophetwa ya ntlhanngwe hobane ha ho na mohlang a kileng a fetoha le maemo le ha a ne a mo hloka hore a fotohe. ✓✓ (2)
- 2.16 Ha se e re bontshang tlhekelo empa e re bontsha tharahano hoba dikamano tsa Hlomi le bahanyetsi ba hae di ile tsa mpefala le ho feta. ✓✓ (2)
- 2.17 Mongodi o sebedisitse karaburetso ya pono ka ketsahalo eo ho yona Tshiu a ileng a shoba Hlomi ka dibaki ✓ ka sepheo sa ho hlakisa le ho hatella ntlha ya kamoo Tshiu a neng a halefile kateng e leng hore o ne a halefile haholo.✓✓ (3)

POTSO YA 3: SEHLEKEHLEKE SA DEIDRO – VT Masima

- 3.1 Mongodi o kgonne ho sebedisa puisano ya boMphafudi ya ka matlwaneng ho re hlakisetka kamoo Chikano a leng bohlale kateng hobane o ile a kgon a ba sala morao mme a utlwa makunutu a bona ba sa elellwe seo. ✓ (1)
- 3.2 Sepheo sa hae e ne e le ho ikgakanya eka ke motho ya ileng matlwaneng empa a batla ho bona kapa ho utlwa tse buuwang ke boMphafudi. ✓ (1)
- 3.3 Tsitsipano eo e entse hore boMphafudi ba yo itsheba ka matlwaneng. Ho itshebeng hoo, ba nya matsete ba sa tsebe hore Chikano o ba mametse. Ka tsela e jwalo Chikano a fumana tse ding tsa dintlha tseo a ntseng a di fuputsa. ✓✓ (2)
- 3.4 Chikano ke molwantshuwa hobane ke yena ya ka sehloohong paleng ena kaha o ne a tsitlallela ho fumana botebo ba ho nyamela ha Tlhapikepe. ✓✓ Re mmona ka ho etsa dipatlisiso tse tebileng Botswana mabapi le ho nyamela ha Tlhapikepe. ✓ (3)
- 3.5 A dumellana le tsona ka hore boMphafudi ba ne ba buela matlwaneng, ba nahana hore ho bolokehile taba tsa bona ha di no utluwa ke motho. Athe ba a ithetsa ho na le ya utlwang diphiri tsa bona e leng Chikano. ✓✓ (2)
- 3.6 Seabo sa hae se mpha maikutlo kapa mohopolo wa hore ba bang ba baruti ha ba tshepahale, mme ba sebedisa dikereke ho phethisa merero ya bona e mebe. ✓✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 3.7 Tharahano, ✓ hobane re bona ho tsietsana ha mobishopo ho thatafatsa dintho ka lehlakoreng la mahlahana a hae le ho Chikano.✓ (2)
- 3.8 • Mongodi o ne a ruta Chikano ho lemotha hore o sebetsana le batho ba kotsi haholo. ✓✓
• ne a mo ruta hore bohlale ha bo ahe ntlong e le nngwe.
E le nngwe feela. Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 3.9 E, e a kgolweha hobane le kajeno re bona ho ntse ho tshwarwa baetapele ba maponesa ba ameha diketsong tsa bonokwane moo ba sebetsang teng mmoho le maponesa a tlasa bona. ✓✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 3.10 Le sebedisitswe ka tsela ya ho bontsha mavello eo Chikano a bileng le yona ya ho latella le ho tshwara bahanyapetsi ba tshwanang le Ramaqiti. Ramaqiti o ile a bona ho hlolwa ha hae mme a inehela ka ho ipha naha e le ha a baleha tjhankana. ✓✓✓ (3)

- 3.11 Ho futsaneha ha batswadi ba Ramaqiti ke hona ho susum editseng diketso tsa hae tsa bonokwane bophelong ba hae ka ho ithuisa ka tsa ba bang. ✓✓ (2)
- 3.12 Diketsahalo tse qotsong di thusitse ho ntshetsa pale pele ka hore ka mora tsona Ramaqiti o ile a tswela pele ho bontsha Chikano dikantoro tsa bona tse entsweng ka bohlale le ka thekenoloji e phahameng. Sepheo e le ho mmontsha matla a mokgatlo oo a o okametseng wa bana ba Phiri. ✓✓ (2)
- 3.13 Nnete, hobane ka lebaka la botawa o ile a bolaya kgarebe ya hae a ba a balehisetswa Bosothonia. Teng moo a kgakgatha motho ka baka la bona jwala. Ke moo a ileng a fetolwa sefahleho, a ba a itheha mabitso a matjha, a sokoloha a ba a inehela boruting. ✓✓ (2)
- 3.14 Ho hetla morao ✓ lewa leo le hlahella hape ketsahalong eo ho yona Mphafudi a neng a kwenehetse mokgatlo wa Bana ba Phiri a tsebisa bo Chikano ka mokgatlo wa Bana ba Phiri le ka moo thakadi e nyametseng kateng le hore e ka fumanwa kae. ✓✓ (3)
- 3.15 E sebedisitswe ka sepheo sa ho hlakisetka kapa ho hlaosetsa mmadi hantle moo setswalla kapa kutlwano ya Ramaqiti le Mobishopo e qadileng teng. ✓✓ (2)
- 3.16 E nyallana le ketsahalo eo ka hore Chikano o ile a kopana le sister Ruth ya neng a ikentse moitlami, mme Chikano a sa tsebe hore moitlami eo ke mmolai ya sehloho, ya kgopo. ✓✓ (2)
- 3.17
- Pheteletso e hlahella ka hore Nasala ha a ne a ka tsoha basadi ba se ba le siyo lefatsheng, o ne a tla ipolaya. Pheteletso eo bohlokwa ba yona ke ho bontsha kamoo Nasala a neng a rata basadi kateng. ✓✓ (2)
  - Pheteletso e hlahella polelong ena O ne a bo nwa le ho bo rata hona hoo a neng a ka sesa ka hara bona ebang e ne e le metsi. Bohlokwa ba pheteletso eo ke ho re bontsha kamoo Nasala a neng a rata jwala haholo kateng. [35]

E le nngwe feela.

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 35

KAROLO YA B: TSHWANTSHISO/TERAMA

POTSO YA 4: *SEFI* – DJ Nkutha

- 4.1 • Bobedi ba malapa ao a ne a e na le ngwana a le mong feela wa ngwanana. ✓
• Basadi ba malapa ao ba ne ba sa sebetse ka bobedi ho sebetsa bontate ba teng.
• Bobedi ba bontate ba malapa ao ba ne ba sebetsa difemeng ebile e le metswalle.

E le nngwe feela.

(1)

- 4.2 • O ne a sa batle ho hlanohela tshepiso ya hae ya ho isa Tiisetso yunibesithing. ✓
• O ne a so be ka tlasa tthusumetso ya dithhare tsa Raboditse. ✓
• O ne a rata lelapa la hae.

A mabedi feela.

(2)

- 4.3 'O lonya Raboditse o a tseba.' ✓✓

(2)

- 4.4 Tomatso e hlahella ka tsela ya hore rona re le babadi re se re ntse re tseba hore moradi wa hae o imme mme yena ha a tsebe, o ntse a tsheha baradi ba batho ba bang. ✓✓

(2)

- 4.5 Nnete, hobane e ne e le morero wa hae le Mmankepe mohatsae ho qhala kgotso ya lelapa la ha Motaung kaha ba ne ba monela katleho ya lelapa leo. ✓✓

(2)

- 4.6 E re senolela maikutlo a ho thoholetsa/babatsa ✓ hobane sepheo sa hae e le ho mo hohella lerabeng la hae ka ho mo reneketsa. ✓

(2)

- 4.7 A re tjebetse (tjebela) pele ketsahalong eo ho yona lelapa la Raboditse le ileng la senya kgotso e neng e rena lelapeng la Motaung. ✓✓

(2)

- 4.8 'levesandlebe' ✓ le 'letlalepepuwe.' ✓

(2)

- 4.9 Setaele seo mongodi a se sebedisitseng ke dipolelo tsa lebotsi mme tsona ha di hloke dikarabo. ✓ O di sebedisitse ka sepheo sa ho hlakisa tthusumetso ya puo ya Raboditse ho Motaung moo a batlang ho mo kgelosa diqetong tsa hae. ✓✓

(3)

- 4.10 Mehla ya kajeno ya demokerasi ✓ moo batho ba seng ba na le ditokelo mme ditokelo tseo tsa bona di hlomphuwa. ✓

(2)

- 4.11 O a sebedisitse ka sepheo sa ho hlakisa le ho hatella kamoo Mmatshele a neng a le motle kateng e leng hore o ne a le motle haholo. ✓✓

(2)

- 4.12 E sebedisitswe ka sepheo sa ho kgalemela Motaung hore a se ke a ya mosebetsing a tauwe hobane ka ho etsa jwalo o tla be a sebedisa demokerasi hampe. ✓✓

(2)

- 4.13 E re thusa ho utlwisia hore hantlentle tlase botebong ba maikutlo a Motaung o hopola Mmatiisetso, mohatsae. Ke kahoo a qalang ka ho dumela a re 'E'. Kamora moo o re tjhe, e le hona feela ho kgotsofatsa Mmatshele. ✓✓

(2)

- 4.14 O sebedisitse boipuiso/ monoloko ✓ hobane o batla ho re totobaletsa se maikutlong a Motaung malebana le Mmatiisetso.✓✓ (3)
- 4.15 Ke ketsahalo eo ho yona Mmatshelle a seng a tebela Motaung ha hae ha a se a tebetswe mosebetsing ebole a se a kula, a fedile. ✓✓ (2)
- 4.16 Mmatshelle o susumeditse diketsahalo ho ya sehloholong ka hore ha a se a utlwana le Motaung a mo fuwame hore a se hhole a kgutlela lapeng la hae. Ka tsela e jwalo diketsahalo di fihlile sehloholong hobane o wetse sefing seo e leng kgale a se tjhehetswe.✓✓ (2)
- 4.17 O atlehile hobane Mmatshelle e ne e le mosadi ya hapang banna ba malapa ka ditlhare tseo a ba tshellang tsona sekaleng sa jwala, ke kahoo a neng a reneketswa ka hore ke Mmatshelle, tshela se tlale.✓✓ (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 35

KAROLO YA C: PALEKGUTSHWE

PELO E JA SERATI – M.E Makhapa le ba bang

POTSO YA 5

5.1 'PELO E JA SERATI' – NA Mpembe

- 5.1.1 • Puleng ke ngwanana ya kgothetseng. ✓
• Puleng ke ngwanana ya makgethe. ✓ (2)
- 5.1.2 E thusa ho hlakisa kamoo Mafotha a kgenneng kateng, a bileng a sa batle ho nyala eo motswalae Puleng ya ratwang ke mmae eseng yena. ✓✓ (2)
- 5.1.3 Mmamafotha o re o batla ngwetsi ya sekgothadi, e ratang bohlweki.✓✓ (2)
- 5.1.4 Sesosa sa kgohlano ke Mmamafotha ya ratang ho nyadisa mora wa hae Mafotha, Puleng eo Mafotha a sa mo rateng. ✓✓ (2)
- 5.1.5 Mmamafotha ke mophetwa ya tjhitja hobane re bona mahlakore a mabedi a botho ba hae. Lehlakore la bobe ha a qobella mora ho nyala kgarebe eo a sa e rateng, la botle le hlahella moo re bonang a tlohella morero oo wa hae hore mora a nyale kgarebe eo a e ratang. ✓✓ (2)
- 5.1.6 Ho hula ka falese.✓ (1)
- 5.1.7 • Ho ntse ho nyallanwa ka dikgomo. ✓
• Ho ntse ho shobediswa barwetsana. ✓
• Bahlankana ba ntse ba kgethelwa bawetsana bao ba tla ba nyala.
Tse pedi feela. (2)
- 5.1.8 O sebedisitse dipuo tsa hae. ✓✓ (2)
- 5.1.9 Mongodi o hlahisa kgatakelo ya ditokelo tsa botho ha batswadi ba kgethela, ✓ba bile ba hatella hore bara ba bona ba nyale dikgarebe tse ratwang ke bona batswadi. ✓✓ (3)
- 5.2 'TLWAELO' – NA Mpembe
- 5.2.1 Ke a bosula/ a mabe/ a seng monate hobane Swanepoel ha a na tshebedisanommoho ebile o nena le ho nyatsa ba lelapa la Teboho. ✓✓ (2)
- 5.2.2 • Ke baphetwa. ✓
• Ke sesosa sa kgohlano.✓ (2)
- 5.2.3 Mongodi o sebedisitse maele ao ka sepheo sa ho re tiisetsa hore efela Swanepoel e ne e le motho ya se nang tshebedisano mmoho le batho ba bang/ ya ikgantshang/ ya itshepang. ✓✓ (2)

- 5.2.4 Swanepoel o ne a le kgopo ebole a le leqophe, ✓ empa Teboho yena a le pelonolo ebole a sa hloye. ✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 5.2.5 Swanepoel ke mohanyetsi palekgutshweng ena hobane ke yena ya Iwantshanang le diphetoho mmoho le ba di tshehetsang ba jwalo ka Teboho. ✓✓ (2)
- 5.2.6 Ke ketsahalo eo ho yona Swanepoel a ileng a tla ho Teboho a hoshola a tlo kopa tshwarelo kamora hore Teboho a thuse ho tima ntlo ya hae e neng e etjha. ✓✓ (2)
- 5.2.7 Mongodi o leka ho fetisa molaetsa wa hore batho ba lokela ho jarelana mefokolo mme ba phedisane mmoho ho hlola mathata a bophelo. ✓✓
Ho elwe tlhoko dikarabo tsa baithuti. (2)
- 5.2.8 Ka lewa la tlholo dingolweng ke moo re bonang bottle bo hlola bobo qetellong.
✓ Mongodi o kgonne ho bontsha lewa lena kaha Teboho a ile a tlolwa ka diketso tse ntle tsa hae tse ileng tsa ba tsa fetola le Swanepoel. ✓✓ (3)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: 35

KAROLO YA D: DITHOTHOKISO

POTSO YA 6

6.1 MANTAH A HOSENG – P Ramathe

- 6.1.1 Karaburetso ya pono. ✓ (1)
- 6.1.2 Ke molathothokisong wa 1/ Tsotsi borikgwe bo tlamelletswe marahong. ✓ (1)
- 6.1.3 • Bohlokwa ba sona ke ho fana ka kgatello/ matlafatso lentsweng lena 'E'. ✓✓
• Bohlokwa ba sona ke ho katla morethetho.
E le nngwe feela. (2)
- 6.1.4 • Le sebedisitswe ka sepheo sa ho potlakisa morethetho. ✓✓
• Le sebedisitswe ka sepheo sa ho neha lentswe leo sefutho se sa tlwaeleheng.
E le nngwe feela. (2)
- 6.1.5 Molathothokisong wa 11✓, lentswe lena, 'Tae'. ✓ (2)
- 6.1.6 Bohlokwa ba lona ke ho hlakisa hore diketsahalo tse etsahalang ka Mantaha hoseng leha di le jwang, di a amohelwa. Ho a utlwisiswa hore ke tsa ka Mantaha. ✓✓ (2)
- 6.1.7 Bana ba sekolo ha ba kgone ho mamela, ba thuhisa diketsahalo tse ngata tsa mafelong a beke. ✓✓ (2)
- 6.1.8 Ka sepheo sa ho bontsha kamoo sethothokisi se makalletseng ngwana wa sekolo kateng. ✓✓ (2)
- 6.1.9 Se fetisa molaetsa wa hore setjhaba se nene ditlwaelo tse mpe tse etswang ke ba bang ba batho Mantaha hoseng. ✓✓ (2)
- 6.1.10 Tshwantshanyo/Papiso. ✓ O nthusa ho utlwisia hore titjhere o ne a nwa metsi haholo, a a nwa a sa tswa a nwa. ✓✓ (3)

6.2 HO SE TSHEPAHALE – RN Phume

- 6.2.1 E sebedisitswe molathothokisong wa 6/ Wa kakaila ha a tsamaya. ✓ (1)
- 6.2.2 • Ho ema ka ditlhako ✓
• Ho tshaba lefatshe✓ (2)
- 6.2.3 Kakaila ✓ (1)
- 6.2.4 Shwalane✓ le motsheare✓ (2)

- 6.2.5 Ke mothofatso✓ (1)
- 6.2.6 E bopilwe ka lentswe lena, 'Le' ✓ (1)
- 6.2.7 E nthusa ho utlwisia hore le tsamaya hampe feela le sa kgathalle letho, le habile moo le yang teng. ✓✓ (2)
- 6.2.8 Se bolela hore ha a ka mo mamela feela o tla kena tsietsing.✓✓ (2)
- 6.2.9 Ka sepheo sa ho hatella taba ya hore leqwatsiqwatsi ha le tshepahale. ✓✓ (2)
- 6.2.10 E sebedisitswe ka sepheo sa ho hatella hore leqwatsiqwatsi ke motho e molelele ka seemo. ✓✓ (2)

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA D: 35

MATSHWAO A PAMPIRI YOHL: 70